

Cena 10,-Sk

INFO

РУСИН

ИНФОРМАЧНИЙ ДВОТЫЖДЕННИК РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА
INFORMAČNÝ DVOJTÝŽDENNÍK RUSINOV SLOVENSKA

З ОБСЯГУ

Філі з Ублі	3
Свіже інфо з Підкарпаття	5
План задач РОС	6-7
Русин Поп-Фест	8-9
Нове ЦД і книга	12

На пряшівськім святі і русинське блудиско

Організаторка акції - Пряшівська Містна організація Русинської оброди на Словеньску (МО РОС), ся до памяти Пряшівчанів записала в тім найліпшім світлі уж минулого року своїх краснов акційов. Чом? Зато, же як єдна з мала русинських організацій приносить на професіоналну сцену ТАД, в рамках проекту РОС - Дні русинських традицій, велике богатство русинської культури і єй пестрой жанровитости. Так красні і пестро то было і на тогорічнім святі в Пряшові. Людей, приходячих на пряшівскы Дні русинських традицій, в підвечір 28-го октобра 2008 і сідавшых до стільців Театру Александра Духновича (ТАД), за звучаня церковных дзвонів витав на сцені

величезный образ будовы РУСЬКОГО ДОМУ, русинського недобытного храму в Пряшові. Исто собі каждый участник пряшівского свята Русинів міг уж на зачатку додумати, же на тій акції ся буде дашто споминати і тот НАШ І НЕ НАШ пренещастный РУСЬКЫЙ ДОМ. Выбор пряшівской МО РОС (С. Лисінова, Л. Губцейова, П. Крайняк, мол. і О. Сипко) на челі з єй председом Федором Віцом приготовив і т. р. богатый, интересный і розмаїтожанровый програм – відеопроєкцію діятельста МО РОС в Пряшові, представліня обох церькви – грекокатолицькой і православної, русинський спів, танець, музику, дівадло, декламацію, модерный спів і т. п.

▲ На своїй професіоналній сцені герці ТАД - О. Ткач і Василь Русиняк.

А потім ся уж притомны могли спокійно заслухати до милозвучных мелодій русинських співанок в поданю знамых співачок **Маріянны Железной** з Хмельовой, сучастной солистки ПУЛС-у, лавреаткы цілословеньского конкурзу Співы мого роду, **Каткы Магуровой** тыж лавреаткы споминаного конкурзу, котра співасть зо своїм отцьом і сестров (знаме **Тріо Магуровых** з Гуменного), на гармоніці їм грав **Михал Гермушка**. Радость было послухати і громовый спів парібків з **ФК Шаріш – Лукаша Гарберы, Владіміра Барєя і Марєка Грєша** за гармонікового допроводу **ПаєдДр. Мілана Гарберы**.

За звучаня гармонікы **М. Гарберы** вышло на сцену четверо в крою выпараджєных молодых Русинів – дві дівочки (**М. Желез-**

на і К. Магурова) і двоє хлопців (**Л. Гарбера і В. Барєй**) несучі меджі собов русинську заставу і красні співаючі русинську гімну Я

Русин был, єсьм і буду. Люде поставали зо стільців у салі і співом ся придали ку молодым. Потім на сцену вышла модераторка вечера **Зузана Галямова** (геречка ТАД), котра отворила святочный вечір і привитала цінных гостей (**В. Марушіна**, дірєктора ПУЛС-у, **Я. Допіряка, Т. Латтову**, членів Дозорной рады РОС, **Г. Бєскида**, председу Руського клубу 1923, **Л. Матіска**, председу Містной організації Матіці словеньской в

▲ Осиф Кеселиця із своїов дівочков Сашков презентовали в Пряшові модерну русинську музику.

▲ Молодеж (зліва) В. Барєй, Л. Гарбера, М. Железна і К. Магурова зачінали в Пряшові День русинських традицій русинськыма сімболами - заставов і гімнов.

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

Пряшові, медіалных партнерів – шефредакторку Інфо Русина **А. Кузьмакову** і робітників з кошыцькой СТВ **Л. Чікія і М. Смерєка** і многих іншых), але і вшиткых участників акції **Дні русинських традицій в Пряшові**.

Святочный акт русинських традицій поетічным молитвенным словом підсилила **Любіца Губцейова**, кедь задекламовала стишок **Благовііціня прєсвятій Богородиці** од свого родака з Ня-

гова, русинського писателя **Осифа Кудзея**.

Молоды членове Выбору прашівской МО РОС **Бц. Сільвія Лісінова** і **Мгр. Петро Крайняк** у приготуванні відеопроєкції указали і розповіли притомным о розмаїтм

▲ Наконєць програму выступаючі ведно з організаторами і участниками заспівали *Най же буде добрый час*.

культурнім діяльстві організації за тот рік.

Баржезно приємным неочекованьом, оживіньом і збогачіньом цілого програму были театралны сценки з гры **БЛУДИСКО**, котры на мотивы Л. Смочека написав сам **Федор Віцо**, председа МО РОС в Пряшові. Короткый вступ до Блудиска во формі розговору о тім, же прашівскы Русины ся не мають де сходити, зробили молоды Русины – **П. Крайняк** із **З. Галямовов**. А потім уж професіоналны герці ТАД **Василь Русиняк** з **Осифом Ткачом** завели таку интересну і трафну дебат о тзв. русиньскім блудиску, котре мало лем **ВЫХОД**, без **ВХОДУ!** (Люде уж на самы написы **БЛУДИСКО** – **ВЫХОД** реагвали посміхованьом, бо їм то цалком ясні припоминало конкретну ситуацію коло Руського дому в Пряшові). У вікні провізорного дому – Блудиска стояв його пан (В. Русиняк) і нікого до свого дому в **ВЫХОДОМ** не хотів пустити. А долов попід вікно

блудив еден принагодный Русин (О. Ткач), котрый бы ся барз рад достав до днука, але проблем був в тім, же тот дом не мав жадный вход, але лем выход. А чом то так є, о тім тоты двома меджі собов вели интересну дебат, ко-

тра у сидячой публіцы викликовала порядный і голосный не сміх а дослова регот. Єдным словом ПАН у вікні давав разными і выбраныма словами бідному РУСНАЧКОВИ порядні наяво, же ся може і поторгати, но днука ся някраз не достане. Выслідком той бісіды (з боку пана порядні директивной а з боку нагодного Русина безмочной) была лем барз маленька або скоро жадна надій... Із словами, же **„може холем нашы внуци колись найдуть вход до того дому?!“** – одходив сперед русиньского блудного дому поражаний і пониженный бідный РУСНАЧОК. Было то досправды реалне дівадло, котре указало на нашы найвекшы болячки зо сучастного жывота Русинів у Пряшові. Кебы ся тоты сценки маленько доповнили і розшырили о далшы дійовы особы, была бы з того интересна реална гра про нашых професіоналных театралів.

Співачкы з **ФК Габурчанка** **Емілія Губова** і **Марія Онуфря-**

кова, але і співаці - їх мужове, **Осиф Губа** і **Мірослав Онуфряк**, котрым до співу грав **Осиф Рим**, своїма шумныма співами добрі трафили на ноту прашівской публіцы, котра ся співом придала куним а потім і порядні затляпкала.

На веселу ноту русиньскых стародавных, но все актуалных мелодій, заграли на устных гармоніках **Інг. Дімітрій Крішко** і **Сергей Петрик**, з котрыма весело співала ціла сала ТАД. Они, з нагоды памятной даты - 90. річнїці **Взнику Чеськословенской републики** (было якраз в тот день), заспівали і облюблену співанку **Томаша Гарика Масарика**.

Дакус модерного русиньского вітра задуло в подобі выступліня **Осифа Кеселіці** з його дівочков **Александров**. (Обое з модерной русиньской групы **ЧУМ З БАГЕРА**

▲ **Емілія Губова** з **Марійов Онуфряковов** з **Габур**ы своїма співанками розоспівали цілу публіку.

Вшытко в салі і за сценов за тихло, кедь **М. Железна** заспівала знаму русиньску молитвенну співанку о Русинах ростраченых по далекім світі - **„єдны ішли за Дунай а други аж за море...“**. Было то красне закончіня приємні

▲ **Граньом на устну гармоніку** обогатили програм **Дімітрій Крішко** і **Сергей Петрик** знамыма русиньскыма мелодіяма.

зо Свидника). Отець співав і грав на гітарі а **Сашка** го доповнювала краснов чістенков гров на флавті. Но найвекшы вітриско з темпераментным танцьом на сцені наробили молоды пары з **ФК Шаріш**, котрый при Основній умельцкій школі **М. Мойзе**са в Пряшові веде **Осиф Пірог**.

прожытого вечера. Іці знама завершална гімна *Най же буде добрый час* співом і музиков вшыткых, выступаючіх і участників, і каждый одходив домів спокійный, в добрій наладі і сердцьом оживленым русиньскыма традиціяма.

Анна Кузмякова,
фото авторкы.

Русиньскы писателі о своїй роботі

Сполук русиньскых писателів Словенська (СРПС) на челі з його председом **ПгДр. Миколаіом Ксеняком** скликує на **28. новембра 2008** засіданя **Рады СРПС**, котре ся зачне о **10.00 год. в просторах Музею русиньской культуры в Пряшові** (ул. Масарикова 10). В планованім програмі засіданя є

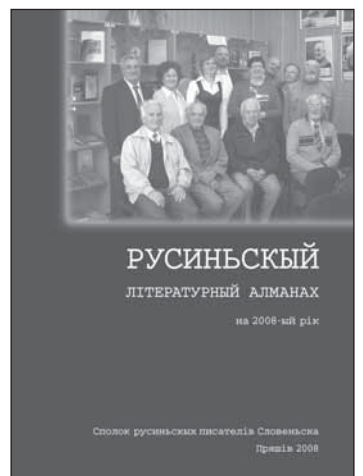
оціньованя цілорічного діяльства Сполку і літературных матеріалів, котры суть надрукованы в **Русиньскім літературнім алманаху на 2008 рік** (выйде в близких днях).

На споминанім засіданю будуть тыж выголошены **выслідкы русиньского літературного анонімного кон-**

курзу. На стрічі русиньскых писателів істо буде богата діскузія о актуалных потребах і планах работы Сполку на будучій період.

Засіданя **Рады СРПС** є реалізоване з фінанчнов підпоры **МК СР** – програм **Култура народностных меншын**.

-ак-

На фіглярську ноту в Ублі

Красне суботнє пообідя 25. октобра 2008, котрому жычів і красний час бабйого літа, ся в русиньскім селі Убля, в його культурнім домі, одбыв 9. річник фестивалу русиньского гумору і сатіры під назвом На фіглярську ноту, котрый організує Русиньска оброда на Словеньску.

Програм модеровав і гуморным словом доповняв **Ігор Латта**, гець Театру Александра Духновіча в Пряшові. По приговорі старосткы села **Мґр. Надежды Сірковой**, ся о добру забаву постарали выступаючі різних вікових категорій, гумористы, народный розповідач і співацы, котры ся ту зышли, жебы

Культурный програм зачали домашні школярі ОШ: Філіп Кучмаш, успішний участник **Духновічового Пряшова**, цілословеньского конкурзу в русиньскій декламації і співачка Сімонка Федоркова, свіжа лавреатка співацького конкурзу **Співы моего роду**. Далє в програмі выступила Марія Чокинова,

▲ На ублянській сцені успішно выступили членове ФК Краснобрічанка.

чанка з Красного Броду. Спестріньом програму був і Бц. Крістіан Гуняра з властнов творчостьов популярной музыки і гость програму - народный розповідач Йожко Йожка. Цілый культурный підвечір ся ніс в барз добрій атмосфері. Заповнена сала ублянського „култураку“ не втихала од сміху,

послания, бо ціле выступліня было позітивно оцінене і самыма участниками акції а іщі ку тому з просьбов, жебы таке культурне богатство могли видіти частіше.

Тот програм був присвяченый і скорше народженым, як прояв почливости ку старшым людяма, котрым ку кінцю школярі даровали властноручні зроблены поздравы з вінчованьом.

Подякованя належыть і старостці Ублі Мґр. Н. Сірковій за єй барз миле і сердечне пріятя і за добру сполупрацу при організованю цілой акції.

Фестивал **Фіглярська нота** был зреалізований з фінанчнов підпоров МК СР – Програм култура народностных меншын 2008.

Анна Ковачова,
фото авторкы.

▲ На завершалній сцені - зліва: Краснобрічанкы, в середині К. Гуняра з І. Латтом, коло них членкы СГ Дуга А. Ковачова і М. Дубякова, справа М. Чокинова.

потішыли і розвеселили частораз саменкы і болячі серденька тым, котрым культурне жытя не є так часто понукане, як в містах.

родачка села і нам барз добрі знама солоспівачка і фіглярька, домашній колектів Ублянчанка, СГ Дуга зо Снины, ФК Краснобрі-

міцных аплавзів, што ся любило і вшыткым выступаючим.

Сьме пересвідчены, же **Фіглярська нота** сповнила свое

Найпамятніший концерт в Кошыцях

Іщі нігда таке не было в кошыцькім культурно-сполоченьскім центрі ЮЖАН на русиньскых акціях, організованых Містнов організаційов РОС, жебы были заповнены вшыткы місця і така сердечна атмосфера, як в неділю 26. октобра 2008. Тоту підманюючу атмосферу може навела і сама назва послідной із серії акцій під сполочнов назвов **Я Русин был, есьм і буду...** і підназвов – **Од сердця к сердцю**.

Знамы співацы таких звучных мен, як наша русиньска звізда Марка Мачошкова, але тыж Анна Порачова і гуменьске дуо – Наталка і Николай Петрашовскы співали кошыцькій публіці досправды з того нащрішого сердця. Но а хто колись чув гра-ти і співати капелу Кандрачовців, тот знать, же їх музыка не лишыть жадне сердце холод-

ным. Так то было і на концерті в Кошыцях.

Прожили сьме ведно пре-красный недільный підвечір, зашто належыть велика вдяка вшыткым выступаючим, але і барз вдячным Кошычанам, а то нелем Русинам, але вшит-

кым, котры пришли на концерт, бо і таким способом ся шырить добрый хыр о наших красных, богатых і цінных русиньскых традиціях меджі людяма – най бы были будьякой народности.

Марія Біцкова,
фото Мірям Біцковой.

▲ Русиньскы співацькы звізды, зліва: Н. Петрашовска, А. Порачова, Н. Петрашовскый і М. Мачошкова.

Меджінародный фестивал духовного співу в Пряшові

Кінцьом того місяця - **28. аж 30. новембра 2008** ся в Пряшові одбуде **17. річник Меджінародного фестивалу духовных співанок бізаньского обряду**. Окрем словеньскых грекокатолицькых співацькых хорів, на фестивалі выступлять і заграничны хоры зо Сербії і Чеськой републікы. Главный фестиваловый концерт буде в суботу 29. новембра 2008 о 14.00 год. в храмі св. Йоана Крестителя в Пряшові. Дакотры хоры выступлять і на недільных Святых літургіях 30. новембра 2008 (на літургії о 8.00 год. выступить хор Хрисостомос з Братіславы а о 10.00 год. Хор Дому културы з Руського Керестура зо Сербії). Фестивал, котрый організує Грекокатолицьке архієпископство, Грекокатолицька парохія в Пряшові і Здружіня Сакралны співы Выходу, ся одбывать під покровительством европосланця **Яна Фігеля**, комісара Европской унії а фінанчні го підпорила і Русиньска оброда на Словеньску.

-АК-

Patria
Slovenský rozhlas 5

Русинський програм 22. 11. – 30. 11. 2008

22. 11. 2008 – субота

- 15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.30 Радіо молодых.
Приповідка Братів Грімовців:
З приповідковою шкатулky
18.30 - 19.00 Літературна релация.
М. Бицько: Гмла, котра
отворять очі сонцю

23. 11. 2008 – неділя

- 15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.00 Радіомагазин
18.00 - 18.30 Гітпарада русинських співанок
18.30 - 19.15 Бісіда кумів
19.15 - 20.00 Село грать, співать і думу
думать, репр.

25. 11. 2008 – вівторок

- 8.00 - 9.00 Радіомагазин
9.00 - 9.30 Радіоновини
9.30 - 10.00 Музика народности

27. 11. 2008 – четверь

- 9.00 - 9.30 Радіоновини
9.30 - 10.00 Музика народности

29. 11. 2008 – субота

- 15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.30 Радіо молодых. Приповідка
З. Галямовой: Зо жывота звірів
18.30 - 19.00 З розгласовой фонотеки

30. 11. 2008 – неділя

- 15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.00 Радіомагазин
18.00 - 18.45 Бісіда кумів, репр.
18.45 - 19.15 Музика народности
19.15 - 20.00 З розгласового архіву.

Народно-етнічне высиланя можете чути
денно од 8.00 до 10.00 години. В суботу і в
неділю од 15.00 до 19.00, в неділю до 20.00
години.

Радіо Патрія слухайте на середніх волнах по
цілім Словеньску, або на интернеті <http://www.rozhlas.sk/interportal/2007/>, по цілім світі.

Од 14. 1. 2008 собі можете Радіо Патрія
наладити на середніх волнах:

- Нітра 1098 kHz
- Рімавска Сobotа 1017 kHz
- Пряшів 702 kHz.

**Телефоны: русинська редакция,
Кошыці: 055 7287426, факс: 055 6226139,
продукция: 055 6822945**

Л. Лукачікова і І. Латта - визнаменаны цінов ЛФ

Літературный фонд, выбор секції про творче
діяльність в области розгласу, дївадла і за-
бавного кумшту вирішив т. р. дати **Вырочну**
ціну за театралне майстерство двом нашым
протагоністам Театру Александра Духновіча в
Пряшові – Людмилі Лукачіковій – Делінде і

Ігрови Латтови. Славностне перевзятя цін
ся одбыло 24. новембра 2008 в Жічіго палаці
у Братіславі.

Обом нашым знамым театралам сердечні
гратулуєме і желаєме далшы творчі успіхы на
русинській професіоналній сцені. **-ак-**

▲ Нашы славны театралы Л. Лукачікова-Делінде і Ігор Латта.

Театер Александра Духновіча в новембрі 2008

Василь Турок: ПРІНЦОВЫ ГАЛУШКЫ

Режія: Матуш Ольга

► 25. новембра 2008 о 19.00

- дївадло ТАЛІЯ, Кошыці

► 26. новембра 2008 о 19.00

- Велика сцена ТАД, Пряшів

▲ В грї Прінцовы галушкы - О. Ткач і Л. Лукачікова.

Гра vznikла на основі діла полоанонімного
автора середньовіча (доднесь ся пресні не
знать, хто є автором), котрый описав свое
путованя по Вышнім Угорьску. Людей істо
заінтересує тотя етапа зо жывота, котра ся
дотыкать северovýchodных міст Словеньска:
Кежмарку, Левочі, Сабінова і Бардїйова.

Ян Дрда – КАПІТАН КЫЯНКА

► 26. новембра 2008 о 9.30

- Велика сцена ТАД Пряшів

Гітпарада русинських народных співанок

55. коло гітпарады
русинських народ-
ных співанок прине-
сло такы конкурзны співанкы:

1. Фолклорна група Тихопотчан з Тихого Потока – *В нижнім кінці*
2. Фолклорна група Шаріш з Пряшова – *Заспало дівча*
3. Осиф Рудый і Василь Дура з Кошыць – *То про тоту білу дівку*
4. Михаела Балінтова-Василенкова зо Зубного – *Розвий ся мі, розвий.*

Новотины:

5. Людмила Штецова з Меджілаборець – *Ці то сивый голуб*
6. Ярослав Чура зо Строчіна і Павол Феценко зо Свидника – *А на горі татарочка.*

Вашы голоса про три із шестьох співанок посылайте e-mailom на адресу: kan-drac@rozhlas.sk а не забудьте на гесло – *Шьпївам собі, шьпївам...* На одного щастливця чекать ЦД.

Потїшыть нас і ваша одповідь на во-
прос: **Што то є СЕРЕНЧА?**

Уж теперь вас кличеме слухати нашу
релацию в неділю 23-го новембра і п'я-
ницю 28-го новембра 2008. В неділю од
18.00г до 18.30г а в репрізі в п'яницю в
часі од 8.00г до 8.30г.

Многы малярі через свої обра-
зу презентують свій погляд, чу-
ду, серце.

В дакортых образах, переваж-
но в абстрактных, видно много
сімболів добра і зла з нашого
каждоденного живота. Іншы в
нас выкликують гармонію і добры
контакты меджі людми, як є при-

▲ *Єден з образів (олійомальба) маля-
ря І. Шафранка.*

ятельство або любов ітд. Такы
характерістчны знакы маюць і
образы академічного маляря, вы-
сокошкольського вытварного педа-
гога Пряшівщяны і великодушного
Русина **Проф. Івана Шафранка.**

Ту є потребне увести, же з єд-
ного боку конечні свитла надій
на узнання Русинів за окрему на-
родность, але з другого боку ся
на них валить остра пальба не-
жычливців. Етнокультура і язык Ру-
синів належать, подля прермеркы
влады України Ю. Тимошенко-
вой, до локальных варіантів української
матеріальной і духовной культуры...
Зато, подля ньой, поважовати Ру-
синів за окремый етнос ці аж на-
родность є на Україні абсолютно
неможным. Першым імпульзом,
жебы ся болячі высловы змінили
і жебы Русины на Україні были
штатом узнаваныма бив факт,
же Закарпатська областна рада
(ЗОР) на Україні в марці 2007
узнала **Русинів за самостатну
народностну меншыну.** Тоды,
подля слов Сергія Федака (профе-
сора Ужгородської національной
універзїты), было цілком достати
ся на уровень народной рады так,
жебы русиньска народность была
цілым штатом узнавана як прав-
на меншына жыюча на Україні.
Тоту позітивну інформацію 22. 3.
2007 знеговала **Рахівска район-
на рада, бо** ей представителі по-

Шафранкова – РЕКАПІТУЛАЦІЯ

Його вернісаж выставкы образів
під назвов РЕКАПІТУЛАЦІЯ ся
одбыла 13.11.2008 в Шарішській
галерії(ШГ) у Пряшові. Автентіч-
на Бетовенова музика в поданю
клавїрїсткы і гуслісткы славностні
открыли выставку образів. Потім
уж належали слова діректорці
ШГ-Мгр. **Марті Гребічковой**, яка
з великов червенов ружов приви-
тала нашого русиньского маляря і
представила його интересне діло.
Іван Шафранко походить із ру-
синьского села Піскуровці, довгы
рокы жыв в Підкарпатській Руси
а на академії в Братіславі го учів
вызначный русиньскый малярь
Осиф Бокшай. Мать вшыткы атри-
буты русинства і бісїдує ся о нем,
же є малярьом многих поглядів.
Належить ку модерністам, його
образы мож зачленити до постмо-
дерной doby. Любить мальовати
абстрактны образы, зато же в них
видить неконечно, з пересвідчі-
нем же, **нигда ниякый конець
не буде.** Твердить, же цілпы свій
жывот промальовав і його жела-
ньом є довести до максіма світло
і контраст в образі. Рад глядять
фурт дашто нове і снажить ся
зареаговати своїма образами на

актуалны сітуації, якы іщі лем ви-
сять в люфті. Єдным словом, є то
єден із навизнамнішых умелців
на выходнім Словеньску, котрый
за свій жывот одкрыв выше 20 ав-
тентічных выстав. Своім студен-

▲ *На фото зліва: Мгр. М. Гребічкова, діректорка Шарішской галерії і Проф. І.
Шафранко (справа) зо своїов женов і внучков на своїй вернісажі.*

там вціплює до сердца любов і
учить їх бісїдовати зо своїм ділом.
Малює у векшій мірі в комбінова-
ній техніці акрїлу з олійом, в його
творчости є контїнуїта. Теперь у
ШГ выставлює понад 170 діл, ко-

тры суть од кінця 50 років аж по
сучастность, з чого і выплывать і
назва спомянутой выставкы. Як
повїла діректорка ШГ Марта Гребі-
чкова: *Гро выставкы творять
автентічны діла умелця, котры
прїніс зо свого ателїєру і іщі ни-
гда не были выставлены. Презен-*

*тація образів такого характеру
є у нашій галерії першый раз.*

Дїла І. Шафранка в ШГ можете
попозерати до 31.12.2008.

С. Лусїнова, фото авторкы

Яка буде судьба Русинів на Підкарпаті?

Вшыткых заінтересованых шоковала справа з України о выголо-
шіню автономії Русинів на теріторії України. (видыР ч. 19-20/2008).
Істо вельо з вас полемїзує на тоту тему, бо не є легко вжыти ся
до даной проблематкы, котру аж так доподрібна не познаме. Абы
вам холем в короткости приближыти актуалны інформації, треба
найперше повїсти, же сучастне русинство на Україні є **соціална
реалность выше 800 тїсяч людей**, котры ся чують Русинами.
Парадокснї правї на Україні тотя кількость людей не є узнана шта-
том за народностну меншыну.

▲ *Др. Д. Сидор, прїседса Сейму підкарпатських Русинів і Ш. Сухый, русинь-
скый писатель в розговорі о сітуації Русинів на Україні.*

слали прїзїдентови М. Юценкови
протестну резолюцію. Там ся єд-
ногласнї высловили проти рішіню
ЗОР, яка узнала Русинів за само-
статну народность. З той причїны
кінцьом 2007 рока Влада України
тото выголошіня ЗОР не прїяла.
З того выплывать, же Русины на
Україні не суть дотеперь узнаны
штатом як народностна меншына.
Потім ся знова русиньскы орґа-
нізації, але і обычайны люде на-
магали, жебы Русины на Україні
были демократічно узнаны, але
демократія на Україні мать вельо
подоб... 26. 10. 2008 ся у Мукачеві
одбыв 2. Европскый Конгрес За-
карпатських Русинів під веджїньом
Д. Сидора, справцю Православной
церквы в Ужгороді. Делегати того
конгресу вызвали ЗОР, жебы ку **1.
децембру 2009 зрядила Русинь-
ску автономну область із сво-
йов самосправов.** Кїдь ся так не
стане, будуть жадати выголошіня
самостатной републїкы Русинів.
На конгресі было прїяте Узнесїня,
в котрім ся, мімо іншого, пише і
жадать о обновлїня републїкы Під-
карпатська Русь, яка выникла 22.

► s. 10

КУЛТУРНЕ ДІЯТЕЛЬСТВО РОС

Діяльність РОС зосередити на реалізацію таких головних задач:

1. Розвой культурного діяльства реалізувати через Містны організації РОС за тісної сполураці з містнов самосправов і основныма школами. До приправи і реалізації акцій запоіти окресны освітні центра.
2. Обсяг культурных акцій выберати так, жебы одповідав пожадавам розвоя і утриманя культурного богатства Русинів.
3. Велику увагу присвятити централным акціям, яки ся одбывають в Меджілабірцях, Снині, Бардійовских Купелях, Братіславі, Пряшові, Камюнци, Старій Любовні. Перед співацькым конкурзом Співы мого роду організувати по регіонах окресны кола, централны в Снині, Гуменнім і в Меджілабірцях. Ку кождей акції выпрацювати сценар і фінанчний розрахунок.
4. За участи шыршого кругу сполупрацювників (Порадного органу і Методічного центра РОС) переоцінити дотеперішнє діяльство організації в русиньских селах з цілём єднотного поступу в опросах захраны і шырїня культурного богатства Русинів. Не доволити, абы ся проукраїньскы організації мішали до проблематики розвоя русиньской культуры. Дотеперішні засягованя СРУС-у, Музею україньской культуры в Свиднику як і редакції Сро в Кошыцях суть не раз в роспорі з Уставов СР і законом ч. 83/1990 о здружованю жытельства. Не можеме доволити, жебы русиньскы народны співанкы, традиції были поважованы за україньскы, як тому є на Маковицькій струні, Свидницькім святі і інших акціях організованих СРУС-ом. Не може єдна народностна меншына нагороджовати іншу народностну меншыну, як то є в припаді СРУС-у. Періструєме, же негати́вны впливы українїзачного процесу ся іщі фурт у нас проявляють а до значной міры то видно в школстві і в поглядах дакотрых бывших членів КСУТ-у, котры суть на

План главных задач РОС до року 2011

Основным посланьом обчаньского здружїня – Русиньской оброды на Словеньску (РОС) є реалізувати розмаїты формы культурно-сполоченьской і виховной роботы, з цілём утримати і шырїти культурне богатство Русинів на Словеньску. Здокональованя і обогачованя материньского языка, оживльованя і шырїня русиньских традицій і обычаїв суть главныма атрибутами богатого діяльства РОС. Далшов задачов є розвивати сполупрацу зо вшыткыма організаціїма і інштїтуціями, як школы, церькви, культурно-освітні центра, органы самосправы і обчаньскы здружїня в русиньскім регіоні. Діяльство нашой організації хочеме зосередити ку тому, жебы Русины на Словеньску ся сміло голосили ку своїм русиньськым коріням і жебы наше народне усвідомлїня і богаты фолклорны традиції ся переносили з єдного на далшы поколїня Русинів і таким способом хранити наших людей перед вшелякыма формами сучастной асімілації. Зато мусиме выналожыти велику намагу і вшыткы способности, абы ся в нашій каждоденній роботі вжывали нормы, яки сьме прияли і схвалили в Становах РОС, але і конкретны раекції на єствуючі негати́вны явы. Будеме пожадовати од самосправ і централных інштїтуцій, жебы конкретнов роботов повнили задачі, котры выпливають з Рамцьового договору Рады Европы на захрану народностных меншын. В непослїднім ряді мусиме проявити векшы́й інтерес о Русинів, котры жыють в окремых окресах Словеньска, мімо выходословеньского краю. За помочи медій і інших форм роботы інформовати наше жытельство о автентічности розмаїтого богатства русиньской культуры, історії і літературы.

- постах різних інштїтуцій. Русиньска оброда на Словеньску не може доволити, абы уж єствуючі выдобыткы роботы досягнуты за 18 років РОС были негованы (як напр. просаджованя, жебы ся в ТАД-і грало по україньскы).
5. Проглубльовати сполупрацу з веджїньом ТАД і ПУЛС в Пряшові і робити такы крокы, абы в Театрі А. Духновича ся надале вжывав русиньскый материньскый язык і жебы був і умелецькым языком. Забезпечіти, жебы ТАД і ПУЛС знова сістематічні навщівляли русиньскы села.
 6. У кождім окресі в роках 2008-2011 зреалізувати День русиньской культуры за участи старостів сел, священників, діректорів школ і шырокого активу сполупрацювників зо замїряньом на теоретічны впросы історії Русинів і з презентаційов русиньского фолклору.
 7. При організованю культурных акцій не забывати на одказы русиньских будителів про зміцньованя нашого народно-го возроджованя.

РУСИНЬСКЕ ШКОЛСТВО

1. Пожадати Міністерство школства СР о спрацюваня і схвалїня проґраму розвоя русиньского народностного школства на теріторії, де жыють Русины. Так само жадати, жебы в рамках учебных основ на кождім русиньскім селі ся завів урок навчаня русиньского языка і культуры зо замїряньом на шырїня містных традицій, обычаїв і фолклору. У тім дусі велику увагу присвячовати передшкольськым заряджїням, котры суть найвеще засягнуты елементами асімілації.
2. Поважуєме за потрібне, жебы Міністерство школства СР выналожыло намагу про активізацію школьских інштїтуцій на реалізацію концепції розвоя народностного школства на окремых ступнях школ. Конкретно з выужытьом законом становленого звышїня фінанчных дотацій над ліміт на єдного школяря о 8 % на школах, на котрых ся учить

материньскый язык народностной меншыны.

3. Пропаґовати розвой русиньского школства, сполупрацювати з Інштїтутом русиньского языка і культуры на ПУ в Пряшові в інтересі забезпечованя учителів про выуку русиньского языка.
4. В русиньскій пресі выдати Додаток о можностях штудія і выуки русиньского языка і забезпечіти пропаґацію выслідків роботы учителів, котры учать русиньскый язык.

РУСИНЬСКА ПРЕСА І СПОЛУПРАЦА З МЕДІАМИ

1. Забезпечіти періодічне выдаваня двотыжденника Інфо Русин, його дістрїбуцію на русиньскы села і школы. Розшырїти кїлькость предплатителів, спестрити і зліпшыти обсяг новинок о статі дописователів і активізацію членів редакційной рады. Два раз до рока зреалізувати бісїду з дописователями.
2. Сполупрацювати з редакторами русиньского высыланя Словеньского розгласу і розшырїти кїлькость сполупрацювників в окремых окресах.
3. В сполупраці з веджїньом Словеньского розгласу выдобыти, абы в смыслі закона была забезпечена належна чутельность і выгіднішы час высыланя про Русинів. В сполупраці з редакційов Радія Патрія НЕВ інформовати о діяльстві і замїрах РОС. Редакторів русиньского высыланя позывати на акції і робочі стрічі РОС.
4. Окрему увагу присвятити молодым дописователям і організувати про них бісїды.
5. Выпрацювати план выдаваня неперіодічной пресы все до кінця януара нового рока. При выдаваню русиньской неперіодічной пресы першоряде місце присвятити публікаціям, котрых обсяг творять традиції русиньского жытельства, як і збірники співанок нашого етніка. При выдаваню русиньской літературы сполупрацювати із Сполком русиньских писателів Словеньска і далшыма русиньскыма організаціїма.
6. У Пораднім органі РОС в спо-

лупраці з містными і сельськими урядами уточнити назвы русинських сел, решпектуючі при тім нелем кодифікований русинський язык, але і містны назвы. Задачу сповнити поступні до кінця рока 2009.

ОДНОШІНЯ КУ ЦЕРЬКВИ І ПОЛІТИЧНЫМ ПАРТІЯМ

Обчанське здружіння РОС є аполітична і безконфесійна організація, но у своїм діяльності підпоруче пожадавкы віруючих грекокатоліцькой і православної церкви в утримованю русинських церковных традицій:

1. Підпоруче потребу грекокатоліків, жебы на Словеньску був помічний єпископ про русинських віруючих.
2. Ініціювати стрітнута представителів РОС з представителями Грекокатоліцького і Православного єпископства з цілком обговоріня вопросов вживаня русинського языка в церковных обрядах. Сполупрацювати з Богословськими факултами в смыслі пожадавкы, абы про русинськы села были школованы священници, котры будуть із русинським жытельством бісідувати в їх роднім языку.

3. Упрямити роботу священників на школах так, жебы ся выучка релігії реалізувала в материнським языку Русинів.

ЕКОНОМІЧНА І ОРГАНІЗАЧНА ОБЛАСТЬ

1. Про председів МО РОС організувати систематичны стрічі в інтересі координації цілого діяльства через Методічно-організачный центр РОС.
2. ВВ і КВ РОС підпорить реалны потреби МО РОС, котры суть в згоді з цілями РОС і буде їх уплатнювати індивідуалнов формов.
3. Глядати можности сполупраці з Руським домом і тот вопрос обговорити із його представителями з цілком, жебы тот объект служив вшыткым Русинам.
4. Сполупрацювати із органами руськой народностной меншыны, яка зачала своє діяльство на Словеньску.
5. Пожадати Міністерство заграничных діл СР, жебы о заграничных обчанів Словеньска русинського походжіня была проявлена відповідна старостливість з боку нашого штату.
6. Звышену увагу присвятити економічным вопросам і жад-

ну акцію не реалізувати без властного вкладу, як і наступного выучтованя до 15 днів по скончіню акції.

7. Выпрацювати переглядний цілорічний план акцій подля схвалених дотацій МК СР із становлїньом вышкы фінанчного забезпечіня. Зробити критерія оцінюваня выступаючих і організаторів планованих акцій.
8. Помагати при вытворіню просторовых условий про діяльство ВВ РОС, Секретаріат РОС і МО РОС. Ініціювати вытворіня Центра русинської культуры через ВУЦ у Пряшові.
9. Фінанчні оцінити членів ВВ РОС, гарантів проектів, председів МО РОС і інших активістів, які ся активізують при організованю культурных акцій.
10. У кождім році за участи членів КВ РОС обговорити выслідкы фінанчного плану, організації і черпаня дотацій з грантів МК СР і далшых проектів.
11. Сполупрацювати з веджїньом Музея русинської культуры у Пряшові і членами Музейной рады МРК в інтересі збогачованя русинської історії і культуры, як і далшого будованя структуры музея.
12. В сполупраці зо Сельським урядом у селі Тополя і Обводным урядом у Сніні ініці-

ювати обновлїня объектів у селі Тополя, котры суть споєны з меном будителя Александра Духновича.

13. Приготовити конкретный план акцій в смыслі узнесін 9. СКР і 10. Сейму РОС ку зрахованю людей у році 2011. Поступні реалізувати окремы акції по селах і регіонах Словеньска.
14. Орієнтувати ся на здобываня контактів зо знамыма русинськими podnikателями, котры будуть мати дяку підпорити нашы акції. В сполупраці з ними глядати можности вытворіня робочих місц про нашых людей. Інформувати о можностях туристичного руху, котрый є споєный з агротуристіков, культурным жывом і активным одпочінком.

Пропозицію задач РОС предложыв Іван Бандуріч, схвалив Міморядный Сейм РОС

25. марта 2006 р. у Свиднику і з доповненїями змінами по юбілейнім 10. Сеймі РОС 11. октября 2008 у Бардіювських Купелях, є платным Планом главных задач РОС до року 2011.

За делегатів Сейму під документом підписаны: В. Протувняк, председа РОС і Др. Іван Бандуріч, делегат 10. Сейму РОС.

На што думать Федор Віцо

Ниже друкуєме оригінальний і інтересный текст, котрый вышов в Додатку КУМШТ суботнього денника ПРАВДА (15.11.2008) в стопчіку з назвом На што думать Федор Віцо - На čo myslí Fedor Vico.

Убехло уж (пекных?) pár rokov od „revolučného“ 17. novembra. Túto zlomovú udalosť našich novodobých dejín, ktorú si pripomíname štátnym sviatkom, budú rozoberať a hodnotiť mnohí a zo všelijakých uhlov pohľadu. Ja to skúsím z toho svojho.

Mám pocit, že ekonomický marazmus bežných občanov a slovensko-maďarské vzťahy, keď sa viac bojuje v hľadisku futbalových štadiónov než na ihrisku, budú rezonovať viac ako spomienka na štrnganie kľúčov, či na fakt následného osamostatnenia Slovenska.

V tejto súvislosti si spomínam na rozhovor so známym českým spevákom, ktorý vtedy, ešte pred rozdelením republiky, na adresu slovenských separatistov vyslovil svoje upozornenie slovami: „Nezapomeňte, že tam máte Maďary.“ No a oni tu sú a je jasné, že tu budú aj naďalej a je treba sa naučiť s tým (teda aj s Maďarmi) žiť a je pritom úplne jasné, že hultvátov a výtržníkov (z ktorejkoľvek strany) treba pacifikovať. Ale aj takých, ktorí (napr. „iba“) rušia nočný klud.

Ale sú tu aj iní, alebo iné národnosti, ktoré až tak nevyrušujú. Len nedávno sme si tu a tam pripomenuli (bez štátneho sviatku) 90 rokov od vzniku spoločného štátu Čechov a Slovákov.

Ale už sa takmer nespomenula (aspoň ako historický fakt) skutočnosť, že súčasťou 1. Československej republiky bola aj Podkar-

patská Rus. Dokonca v rozhlasovej debate na túto tému to pripomenul až istý poslucháč a reakcia prítomného historika sa scvrkla na poznámku, že to je ošemetná záležitosť. A v (dnes už zahraničných) Lidových novinách sa píše o rusínskych separatistoch na „bývalej Zakarpatskej Ukrajine“ a autor sa

tu nechal vyjadriť aj M. Mušínkovi (z rusínskej obce Kurov pri Bardejove), ktorý prehlásil, že „rusínsky národ neexistuje“. Nehlásajú niečo podobného aj maďarskí nacionalisti o Slovákoch?

Teda ako si pripomenú Rusíni 17. november, keď ich niet? Lenže oni ešte nepomreli.

ПОЗЫВАМЕ НА СТРИТНУТА З РУСИНАМИ ПРИ ДУНАЮ

На дальшу бісїду з Русинами і їх прятелями вас позывають Здружїня інтелїгенції Русинів Словеньска. Акція буде **28. новембра 2008 о 17. 30 год в будові Допраставу на Кошыцькій ул. ч. 52 в Братіславі.** До Братіславы з выходного Словеньска придуть интересны гості: **Штефан Сухый зо Стаціна**, найліпшы русинський писатель, котрому праві тепер вышла нова книжка поезій **Незабудка, Крістіян Гуняра зо Стаціньской Розтокы**, молодой музыкант, складатель по-

пулярных співанок і русинський активіста, **Осиф і Александра Кеселицовы зо Свидника**, популярны русинськы музыканты і бывшы членове групи **ЧУМ З БАГЕРА**. Тоты вшыткы будуть одповідати на множество незодповіданых вопросов з области русинської популярной музыки і вернуть ся через укажкы з выступлїнь ку 3. річнику Русинської популярной музыки, який ся одбыв 16.11.2008 у Меджілабірцях. Акцію модерує **Таня Рундесова.**

С. Л.

III. річний Русиньской популярной музыки - або в популярній музиці не є наша сила

Може уж сама назва статі вам наповість, же на нашій поп-сцені сьме іщі лем народно повіджено в пеленках. Перед двома роками ся у Свиднику одкрыв попмезный першый річник русиньской популярной музыки, який привитала велика кількість слухачів, переважно молодой генерації. Была то якась перлинка в облоти, яка нам барз хыбить і практично до тогды не было о русиньській поп-акції ани хыру. По першім річнику многи медіа як і участници конштатовали, же то не мать ХЫБУ!!! Тогды сьме вшыткы были горды, же Русины мають і далшу велику силу по богатім фолклорі, яким є русиньска популярна музыка, яка оживить діятельство Русинів і притягне молодых людей. Але... По невыдаренім 2. річнику, який ся тыж одбыв у Свиднику (на його адресу была велика критіка), сьме зась вшыткы вірили, же тот третій річник буде велика „бомба“. Но не стало ся так. Сама ем была участником вшыткых трьох конкурзів, зато можу порівнати і вытворити образ фунгуючого поступу як і проблематику тогорічного конкурзу. Не ем одборник на музику, но елементарны принципы поп-музики, котрым був фестівал приприсвячений, мі не суть чужді. Зачну од кінця, зато, же притомность Івана Чіжмара, як председу пороты, выкликкала велику дискусію меджі участниками і медіями. Пан Чіжмарь, нелем же року ани попу не розумить, о чім свідчів і його коментарь при передаваню цін, але і його завершалны слова, были о ничім... А окрема того, може многым участникам конкурзу взяв мотивацію і дяку до змаганя в дальшых річниках. Не дало ся їм ани порозуміти, же кому належить яка ціна і місце. Ту треба без якогось особного заінтересования повісти: **Пан Чіжмарь, сьте перфектний фолклоріста, але ку роковой музиці мате барз далеко, так ся тримте свого а не берьте „трубачови трубу“.** Тот річник був худобный і на молоды таланты, як і знамы популярны группы, як напр. Проспект з Бардійова або Роланд з Чірча. Якось і озвучія было

тыж на слабшій уровни. Мав то быти фестівал роковых ці поповых капел, но ани една із груп не была автентічново роковов капелов. Заінтересовала лем капела **Бицько-Бенд із Меджілаборець**, яка у своїм выступлію баланцує меджі роком і новов алтернативов. В їх поданю была „ексцелентні“ заспівана перевзята співанка од знамого словенского співака **Ріхарда Міллера - Цігаретля на два тягы**. Доказом той співанки є факт, же вшытко ся дасть переложити до русиньского языка а праві такій переклад є барз інтересный і мать велику силу. Ту платить стара пословица не мішайме яблочка з грушками, тзн. не модернізујме фолклор або наopak не робме з роковой співанки народну, зато є ліпшый спомянутый переклад, як модернізованя фолклору. І їх дальша автентічна співанка під назвом **Тихо і тма** мала великий

▲ Михал Бицько, член групи Бицько - Бенд, яка на фестівалі здобыла найвеще цін і Владо Шандала, член групи КАЙДИЯС зо Свидника при завершалній сцені.

успіх а исто опановала і сердця публіки. Добрый акцент на тексты співанок і аранжованя, як і оригінальность прояву, мав симпатічный співак із **Стаціньской Розтокы Крістіян Гуняра**. Він свої співанкы сам складать і музично компонує, сам ся учить грати на вшыткы музичны інструменты. Співанку **Неморальный жывоут буду вести** критічно оцінив председа пороты пан Чіжмарь, но парадоксні публіку найвеще розтляпкала і меджі опрошеныма участниками мала найвекшый успіх. Як повів сам

автор співанкы К. Гуняра: *„Сам ем співанку зложыв і є якымсь образом того, як днесь молоды люде жыють, едным словом, є то автентічна і реална подоба жывота, яку мало хто приймає а притім сам знає, же є то так.“* Вшыткы добрі знаме, же русиньска співанка з добрым текстом і мелодійов в модерній подобі мать найвекшу силу, главні про молодых людей, які розумлять такому жанру. Мать і магічний вплив на думаня молодых людей над своїм жывоутом. На вопрос модераторкы, же хто є його співацькым прикладом, одповів одкрыто: *„Я ем сам собі прикладом“.* Другы співанкы, котры одзвучали, были уж лем тзв. „самограйковы“ отравы, напахнуты вшыткыма категоріями попу сучастно і телеґонічно перемішаны із псевдотехном.

Моїм цілём не є критізовати, вєдь ідея фестівалу є перфектна,

рець ся знають вєще подяковати аплавзом вшыткым участникам в порівнаню із Свидником. Іншый був і у тім, же перед його одкрытьом, ся одбыла вернісаж **выставкы гітар в ММУЕВ з приватной збіркы Др. Михала Бицька**. Ту треба повісти, же тематічно была тотта выставка на правім місці, бо гітара творить неодільну часть популярной і роковой музыки. М. Бицько є еден із закладателів ММУЕВ, Общества А. Варгола, куратор в ММУЕВ, як і узнаваний теоретік уменя і музеоедуколог. Выставку в просторах музея одкрыв председа РОС В. Противняк, який сучастно передав авторови выставкы **Дяковне письмо** з нагоды 10. Сейму РОС, де ся высловлює велике подякованя за довгорічны активіты при оброді русиньского жывота на хосен вшыткых Русинів. В просторах музея сьме могли видіти 54 гітар із різних доб, была там і така гітара, на якій грав Елвіс Пресли, Джон Ме-Кейн і іншы популярны світовы умелці. Автор їх зберав практично цілый жывоут і як роковий музикант мать у тім велику пасію. Сам повів, же дома їх мать вєще як 120. Потім уж зачав самотный програм в кіносалі Дому культуры, який модерowała І. Ондрашікова з Меджілаборець. Вшыткых привитав і председа РОС В. Противняк з пожеланьом красеного умельцького зажытку. Як перша ся публіці представила молода студентка 3. річника Гімназія в Меджілабірцях **Я. Лукачова** зо солоспівом, яка у своїх співанках спомянула цілый регіон, де жыють Русины. Вызнала ся, же уж 8 років співать і любить русиньску популярну співанку. Далша домашня група **Бицько - Бенд** представила 3 автентічны співанкы рокового характеру, найліпша была рокова балада **Тихо і тма**. Авторков той співанки є солова співачка із той групи **Івана Барнова**. Першый раз ся на поп сцені представила група **Кайдияс зо Свидника** (в перекладі з ромского языка - де і деш). Гостьом групи був знамый і популярный „шовмен“ Осиф Кеселиця. Праві на тоту групу одзвучала найвекша критіка, зато, же як неконкурзну співанку заспівали знамый гіт од Пін Флойду в анґліцькім языке, што ідейні не было при-

свячено конкурзу русиньскых популярных співанок. **К. Гуняра зо Стаціньской Розтокы, званый Мексіко**, представив публіці уж спомянуту новотину Неморальный живот і „Тінеджер“. Як урок споминань заспівав і співанку, котра здобыла минулого року перше місце Чом мы Русины. При тій співанці было чути найвекшу сімбіозу меджі публіків і выступаючім. Была то лавина забавы на мексіцькый спосіб у русиньскім проведжіну. Найвекше спомянуте „шовменьске русиньске есо“ О. Кеселиця першыраз на конкурзі популярных співанок не выступив з групов Чум з багера, бо, подля його слов, ся тотя група по завершіню проекту розпала. На меджілаборецькій сцені ся представив із групов **Кесо анд Бенд** за флактового допроводу його дівкы Сашкы. Осиф є знамый своїм екстравагантным выступом, што потвердив і в Меджілабірцях. Його громовый спів у новій реповій співанці Дідо а баба або у Лемківской ватры істо затряс і з недалеков горов Камяна.

Вердікт пороты:

Поки ся порота радила о участниках конкурзу, публіці вольный час выповняв співак **Владо Железняк** зо своїм сыном Владком. Він був даколи популярным модератором дїтського співацького конкурзу Гвездічка, який періодічно высылала СТБ. Як сам повів про Інфо Русин: *Єм радый же ся могу представити русиньскій публіці в русиньскім конкурзі, бо сам мам русиньске коріння. Моя мама походить з Чабин. Учїла нас і бісїдовати по русиньскы, правда, часом єм уж тоту бісїду забыв. Но фурт кїдь чую русиньскій язык, так моя сердечна жылка робить незвычайне чудо.*

Потім уж настав довгоочекований акт выголошіня выслідків конкурзу. Порота в зложїно: председа: **Іван Чїжмарь**, фолклорїста, **Татїяна Противнякова**, учїтелька на ОУШ у Меджілабірцях, **Івета Ґалишинова**, дїректорка Містьского освітнього центра в Меджілабірцях, **Ян Маґура** з Гуменного, знамый співак із популярного Трія Маґуровых і русиньскій писатель **Штефан Сухый** зо Стаціна присудила

• В категорії найліпший соловый спів:

1. місце **Яні Лукачовій** за рокову співанку **Русиньске блуджіня**. В категорії найліпша група: 1. **Бицько - Бенд**, 2. **Кайдияс**, 3. **Кесо анд Бенд**.

• В категорії найліпше написаний текст:

1. **Бицько - Бенд** за співанку **Тихо і тма**, 2. **К. Гуняра** за співанку **Тінеджер**, 3. **Кайдияс** за співанку **Мам свій план**.

• В категорії найліпше аранжма:

1. **Бицько - Бенд** за співанку **Тихо і тма**, 2. **К. Гуняра** за співанку **Тінеджер**, 3. **Кесо анд Бенд** за співанку **Дідо а баба**.

• В категорії найліпша голосова інтерпретація співанкы:

1. **Бицько - Бенд** за співанку **Тихо і тма**, 2. **Кесо анд Бенд** за співанку **Лемківска ватра**, 3. **К. Гуняра** за співанку **Тінеджер**. Окрему ціну за ориґинальність музичного прояву порота удїлила **Яні Лукачовій** за співанку „**Коцоурек**“.

Організаторами акції была Русиньска оброда на Словенську, Містна організація РОС в Меджілабірцях, Музей модерного уміня Енді Варгола у Меджілабірцях і Warhol Partners Gallery Member of the Andy Warhol Society, Slovensko. Медіалны партнеры **Радіо Патрія Кошыці** і **Інфо Русин**. Акції ся зучастило і много людей з области культурного і сполоченьского жывота, як **ПадДр. В. Мадярова**, дїректорка ММУЕВ, **Інж. В. Вишньовскый**, предноста міста Меджілабірці і член ВВ РОС, **Мґр. Івета Мелничакова**, учїтелька русиньского языка ітд.

На марґо 3. річника Русиньской поп-музики

Др. М. Бицько (зо свойов групов Бицько - Бенд здобыв найвече цін на конкурзі).

Думам, же фестивал токого характеру не є великов силою Русинів. І кедь сьме здобыли вельо цін, так може і зато, же ту не была велика конкуренція. До

▲ Фото з выставки ґітар з приватной збіркы М. Бицька, де была і ґітара, на якій колись грав Елвіс Пресли.

будучна бы мав быти такый фестивал розділений до категорій подля жанрів, як напр. реп, блюз, рок, поп ітд. Дотепрь то не было ани на єднім річнику, а то є найвекша хьба організаторів. Цїлкову організацію акції годнучо позїтивно.

В. Противняк, председа РОС
В завершалній часті підпорив выступаючїх і дипломатічно опоновав словам председа пороты **І. Чїжмарьови**, же нелем выступаючі ся мають дале выліпшовати, але і порота ся мать взаїмно што учїти од выступаючїх.

▲ Модераторка **І. Ондрашікова** сповїдать **К. Гуняру**.

Інж. М. Крайковїч, підпредседа РОС

При отворїню банкету в Евроготелї Лаборець мімо іншого повів: *Повім вам правду, же кїдь бы теперь пришла за мнов якась редакторка, же хоче даяку награвку нашої популярной музики, так не знам што бы-м єй понукнув. Мушу скромні сконштатовати, же треба ся іщі вельо намагати, абы сьме мали што в области русиньской популярной музики понукнути слухачам. У таких конкурзах є велика вызва про молодых людей, так ся реалїзує.*

Я. Железняк, цінный гость акції

Думам собі, же організаторы вытворили про молоду ґенерацію простор, де можуть реалїзовати модерный штїл музики і співу у своїм материньскім языку, што є у днешнім комерчнім часі велика цінность. Такый конкурз мать нелем перспективу до будучности, але вірю, же і у многих участников надїйных продовжователїв русиньской народности. Барз ся ту днешька чую добрі.

Текст і фото
Сїлвія Лїсінова

11. 1938. В смислі того Узнесенія буде выголошіня самостатного штату Русинів лем тогды, кідь компетентны українскы органы не будуть акцептовати потреби, якы суть в згоді з выслідками референда з 1991 року. За автономію тогды голосовало 78% жытелів на Закарпаті. Выголошовати автономію Русинів у штаті, де не суть узнаны ані за народность, є кус притверде „сусто“. Потім выникло вельо позітивных, але іщі веце неґативных поглядів. Многы ся просять, не будуть Русины таким поступом знеужыты? Чом на 2. Европскім Конґресі Закарпатьскых Русинів было высше 500 прихыленців проруськой страны Родина, а не люде котрых ся тота проблематика прямо дотыкать? Дальшы погляды суть, же за тым стоїть і політика Криму. Преважні зато, же Крим ся нігда не буде чути українськым, але фурт буде національні принадлежати Руську ітд.

З той нагоды сьме ся опросили прямого участника 2. Европского конґресу Закарпатьскых Русинів і председу Сейму Закарпатьскых Русинів **о. Дімітрія Сидора: Думате, же выголошіня такого характеру поможе Русинам на Україні?**

Мы не хочеме нич нереального, хочеме лем, жебы было наведено то, што нам было взято. Вець в році 1938 быв Статус республікы Підкарпатська Русь, мали сьме свій штат, так не знам чом ся каждый чудує, же хочеме автономію. У році 1938 нам і Мадяры підписали автономію, тогды іщі Підкарпатська Русь належала ку Чеськословенську. В 1991 р. выслідком референда было, же за автономію ся высловило 78% жытелів. На Україні ся на Русинів забывають. Кідь бы сьме не прямили тото Узнесенія, так нихто ся о Русинів не интересує. Теперь ся до нашої політики старають і вшыткы околиты штаты і організації. Напр. Світовий конґрес Русинів на челі з паном Маґочієм выголошує свої позиції проти нашым поступам. Якым правом? Вець у штатуті мають, же суть культурно-сполоченьска організація. Так чом неґують нашу роботу? Што зробили про Русинів на Україні? На бідных Русинах ту хотять зарабляты гроші. Але мы ся до того не мішаме, так най ся і они не интересуєть о

нас. Мы ту жыѐме. Мій одказ про них є, кідь нам нехочете помочі, так несудьте нашы поступи.

Як собі представуєте далше діятельство на Підкарпаті?

Мы не хочеме, жебы ся Русины одділили од України, мы хочеме автономну область, яка буде єй неодділнов частьов. Хочеме, жебы ту была вытворена самосправа, абы сьме мали свого президента і русиньскы порадыны органы.

Думате, же є то реалне вытворити автономію в 46-міліоновім штаті? Интересують вас погляды і обычайных людеј? Кебы теперь Українська влада узнала народность Русин, змінили бы сьте свої пожадавкы?

Реалне є вшытко, лем вельо Русинів ся од такого разного боя діштанцує, бо ся боїть і скоро забывають на діятельство наших предків. Мы ся будеме бити о Русинів, а кідь буде найгірше, так підеме і до арешту за нашы

▲ Дімітрії Сидор на єднім із засідань Сейму підкарпатьскых Русинів.

права. Выголошовати теперь русиньску народность є уж пізно, уж сьме ся начекали дость. Влада України не підпорує нашы рішїня. Тот вопрос може быти вирішений лем самоідентифікаційов жытелів Закарпатьской области, што уж в принципі было вирішене референдом у 1991 році.

Про объектівность поглядів на дану ситуацію, осповили сьме і інших заінтересованых Русинів.

Михайло Мартін, підпердседа Закарпатьской областной рады в Ужгороді.

У першім ряді є потребне досягнути порозумїня в рішїню проблемів на цілоштатній уровни. Мы мусиме бойовати зато, жебы была на Україні узнана русиньска народность, бо без того сьме нихто! Не маме підпору од штату, а мы выголошуєме автономію? Вець є то нереалне

а може то пошкодити лем Русинам. Єднозначні ся діштанцуєме од Выголошіня 2. Европского Конґресу Закарпатьскых Русинів. Треба зробити научну дискузію на цілоштатній уровни меджі науковцями і лідрами русиньскых організацій на Україні

▲ Маніфестація в Мукачеві.

і вытворити єднотну позицію в ділі основных вопросов русинства. Не може єдна організація презентувати у цілым світі лем свої потреби і погляды в такім екстремістичнім дусі.

Валерій Падяк, к. н., директор видавательства В. Падяка в

да СЕВ, куратор ММУЕВ.

Выголошовати автономію Русинів на Україні поважую за „меґаломаньскій блуд“, якым хоче Сейм Підкарпатьскых Русинів робити собі властну рекламу. Є то нереальность, котра може пошкодити добре мено Русинам

у світі. Не є достойне будувати на бідных Русинах карєру. Я ся Русином не став, я ся ним народив. Не є мі легковажна тяжка ситуація Русинів на Україні, якы довгы рокы боюють за свої права. Думам, же є то глибока політика Кремля, а може і Мадярів?... Вець собі представте, же Сейм Підкарпатьскых Русинів зачав давати честне обчанство „штату Підкарпатська Русь“. На ганьбу під чіслом 1 свойправні выдали офіціалну легітімацію честных обчанів „штату“ на мено Енді Варгол. Парадоксно уж давно по його смерти. Тото можуть робити в Москві, бо лем там є Ленін вічно жывий. Што ку тому додати? Є то патологічна візія, може аж хворе знеужывати про властне добро і рекламу особность світового мена з русиньськым походжіньом. Мы ся од того діштанцуєме і з такыма поступами не маме нич сполочне.

Я особні не узнавам ани Маґочія (председа Світовой рады Русинів), бо він, што ся тькають мого коріня, мойой народности, не є про мене авторіта. Він є лем документатор, котрый не фурт правдиво пише. Про мене є „ведец“, котрый собі выбудоває карєру на Руснаках.

Сільвія Лисінова, фото авторкы.

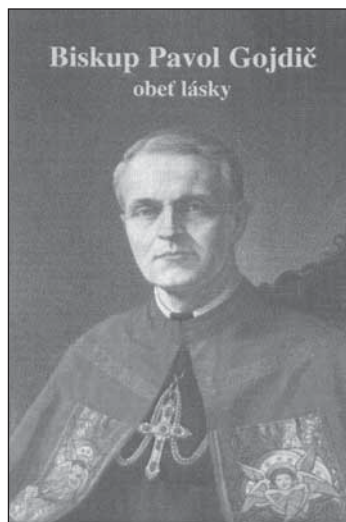
Розмаїтость высше надрукованых поглядів на ситуацію діятельства Русинів на Підкарпаті доказує, же жыѐме в демократичнім світі, в котрім мать каждый право высловити свій погляд. Но то іщі не значить, же зо вшыткым, што сьме надруковали сьме і согласны.

Вышло ЦД – Єпіскоп Павел Гойдич – жертва любви

Зачатком новембра (4. 11. 2008) сьме собі припомянули сім років од вызначной даты грекокоатолицької церкви - благоречія єпіскопа, великого чоловіка любви і златого сердца Павла Петра Гойдича – покровителя русинського народа. Цілий його живот був проникнутый любовов ку найсвятішій Евхаристії. Денноденні вів розговор з Евхаристичным Христом шість аж вісем годин а його тугов было запалити вшиткы сердца любовов ку найсвятішій Евхаристії. Ведно з любовов ку Христови горіло сердце Владыкы і любовов ку тій, котра дала тіло Вічному Слову, ку Пресвятой Богородиці. Часто навщівляв одпустовы місця і каждоденні ся молив святой ружанець зо вшиткыма пятнадцятьома таїнствами. Як Василіян був одданий Страдалній Матері Божій.

Тото вшытко і много іншого ся можеме дознати в споминанім ЦД, котре вышло з видавательства Релакс Братіслава, як іновация маґ-

нетофоновой казеты з тым істым назвом в 2001 р., коли найсвятішый Отець Ян Павел II. в Римі повышыв на олтарь славы того великого русинського єпіскопа. ЦД вышло з нагоды памяти 120 років од народжіня єпіскопа Гойдича, яке сьме собі припомянули 17. юла т. р. і на благо память о. Др. Поташа, ЧСВВ, якого не-

дожытый 90-ый юбілей є того року. Цінным документом на ЦД суть і памяти на блаженого єпіскопа млыма словами його співбрата з Чіну Святого Василія Великого усобшого о. Маріяна Поташа (1918-2006), соратника єпіскопа Гойдича, котрый в часі поземского живота выдав прекрасный книжный документ зо живота єпіскопа Гойдича під назвом ДАР ЛАСКЫ, з котрого суть на споминанім ЦД черпаны цінны фрагменты. Окрем того, на єпіскопа Гойдича споминать і тогышній єпіскоп пряшівський, днесь емерітний Йоан Гірка і отець ТгДр. ПгДр. Петро Штурак, днесь декан ГКБФ в Пряшові. Меджі найціннішый документ на ЦД належыть голос П. П. Гойдича, ЧСВВ з розгласовой награвкы, адресованый Українцям і Русинам в Америці з нагоды рождественных свят з 1939 року в языку, який любив і який був його сердцю наймилишый. Говорить ся, же фарба голосу бывать дзеркалом души. У тім єдинім автентичнім приговорі, який ся утримав, чути досправды духовне освітліня пастыря,

яке собі чоловік, створений на образ божый, утримав в людській подобі у великій любви ку вшыткым, нелем у святочнім часі, але цілый свій жертвенный живот.

Владыка П. П. Гойдич выховав цілу генерацію голосителів Божого Сердца. Часто сам говорив: „Ісусе, про тебе жыю, в тобі умерам, твоім ем теперь і на вікы!“ або – „Сердце Ісусово, спаси мя!“. Тов молитвов з повнов довіров скончів свій героичный живот як священомученик за єдноту Церкви і за вірность Святой апостольській столиці. Тото є главным кредом, што ся можеме дознати і зо споминаного ЦД, котре бы не мало хыбити, як цінный історичный документ, в жадній родині, в котрій собі глибоко важать того великого чоловіка.

Цілковый час ЦД є 71 минут. Музично є доповнене співом Хору св. Романа Сладкопевца з Пряшова. Мож собі го купити в дакотрых обходах з церковнов літературов, але і обіднати на імейловій адресі: cd-gojdic@inmail.sk.

Томаш Михал Бабяк

НЕЗАБУДКА – нова книжка Ш. Сухого

Тыма днями вышла з видавательства Сполку русинських писателів Словеньска нова і довгоочекована книжочка русинських поезій під назвом **НЕЗАБУДКА** од нашого знамого писателя, єдного з найпопулярнішых і найплоднішых русинських майстрів слова - **Штефана Сухого**. Книжочка є адресована главні дітям предшкольського віку, але тыж про молодшых і старшых школярів, педагогів а правда, же і про родичів, прародичів ці вшыткых любителів поезії.

Перша русинська книжка поезій про дітей Ш. Сухого вышла іщі в 1994 році під назвом **РУСИНЬСКИЙ СПІВНИК**, котров ся автор представив як єден з найвыразнішых русинських літераторів на Словеньску. О рік пізніше (1995) вышов далшый поетичный збірник про дорослых з назвом **ЕНДІ СІДАТЬ НА МАШЫНУ ВІЧНОСТИ** і далшый **АСПІРІН** (2006). Є автором і русинських збірників поезій про дітей як **АЗБУКАРНЯ** (2004), **СЛОН**

НА КЫЧАРИ (2007) і сучастна выше спомянута **НЕЗАБУДКА** (2008). Великий успіх у читателів мала його книжочка гуморістично-сатіричных повідок **ЯК РУСНАКЫ РЕЛАКСУЮТЬ** (1997)

Різноманерны творы (поезії, повідкы, есеї) Штефана Сухого сьте

могли не раз прочітати і в наших новинках, але і в інших русинських виданях, ці чути з русинських літературных релаций радіовысыланя. Ш. Сухый приготовив і пару успішных драматизацій русинских гер нелем про розглас, але і про Театер Александра Духновича в Пряшові. Ш. Сухый (робить методіка русинского языка на Методічно-педагогічнім центрі в Пряшові) є тыж автором русинських учебників: **Літературна выхова про 5. класу ОШ** (2001), **Літературна выхова про 6. класу ОШ** (2002), **Русинська література**

про 3. класу СШ (2004) і **Русинська література про 4. класу СШ** (2005).

Богате творче діло Штефана Сухого, русинського поета, публіциста, драматурга, але і педагога і методіка, было оцінене нывысхов междінароднов **Преміов Александра Духновича за русинську літературу в 2000 р.**

Віриме, же з пера нашого великого пропагатора і шырителя русинского літературного слова Ш. Сухого ся дочекаме іщі многих успішных творів.

А. Кузмякова

ОЗНАМ ОДБЕРАТЕЛЯМ ІНФО РУСИНА

Дорогы предплатителі і дописователі двотыжденника Інфо Русин. Сьме скоро на кінці 2008 року і близьть ся Новый рік 2009. З той нагоды наша редакція Вам вшыткым, предплатителям і дописователям высловлює з того місця велике подякованя за дотеперішню сполупрацу і довіру в наше сполочне русинське діло. Віриме, же нам останете вірны і в наставаючім Новім році 2009.

У тім выданю новинок прикладаме шек на предплатіня новинок на будучій рік, кебы сьте хотіли заплатити іщі в словеньских корунах (200.- Ск). Од нового року то буде уж в еврах (6,64.- Евро).

Редакція

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku. Realizované s finančnou podporou MK SR – program Kultúra národnostných menšín 2008. **Poverená funkciou šéfredaktorky:** Anna Kuzmiaková, redaktorka Silvia Lysinová. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete і на www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 200,- Sk, do európskych štátov: 350,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy а fotografie nevracіame. Publikujeme і názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme в редакції Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo в náklade 2000 kusov.

Rusínska obroda-Info Rusín

Levočská 9
080 01 Prešov 1
„PbZ“
4/2007/RPC PO

Platené в hotovosti
080 03 Prešov 3